

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 9. mars 2012

Ref. 201104529

Høringsuttalelse om NOU 2011:18 Struktur for likestilling

Reform driver hjelpetilbud for menn i vanskelige livssituasjoner, samler inn og formidler kunnskap om gutter og menn, og er en pådriver for et mannsperspektiv i likestillingspolitikken. Reform – Ressurscenter for menn er en privat og uavhengig stiftelse som mottar grunnfinansiering av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Likestilling er et spørsmål som er svært relevant for gutter og menn i Norge. Det er også godt forskningsmessig grunnlag for å hevde at likestilling mellom kjønnene fremmer gutter og menns livskvalitet. Selv om gutter og menn flest slutter opp om likestillingsprosjektet, blir deres stemmer, perspektiver og utfordringer ofte ikke hørt.

Behov for et systematisk likestillingsarbeid

Reform oppfatter utvalgets forslag til et helhetlig rammeverk for det statlige likestillingsarbeidet som godt. Reform stiller seg positive til forslaget om å gi Nemnda myndighet til å tilkjenne oppreisning i diskrimineringsaker. Reform stiller seg også positive til virkemidler som kan gjøre at flere diskrimineringsaker blir prøvd opp mot likestillings- og diskrimineringslovverket. Videre støtter Reform forslaget om eksplisitt å forby sammensatt diskriminering i likestillingsloven. Selv om diskriminering på hvert enkelt grunnlag i seg selv er forbudt, vil en presisering av forbud mot flerdimensjonal diskriminering kunne lette håndhevingen av diskrimineringsvernet. Reform støtter også forslaget om å konkretisere den lovpålagte aktivitetsplikten for alle diskrimineringsgrunnlag.

Reform støtter forslaget om et nytt likestillingsdirektorat med oppgaven å følge opp regjeringens handlingsplaner og stortingsmeldinger på likestillingsområdet. Flere rapporter viser at arbeidet med likestilling i kommuner og statlige enheter er usystematisk og fragmentert. Det er store utfordringer i det nasjonale arbeidet for

likestilling mellom kjønnene. Reform vil fremheve følgende områder som arenaer hvor det er særlig behov for en helhetlig innsats: det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, vold i nære relasjoner, menn og kvinners mulighet til å kombinere fulltidsarbeid med omsorgsforpliktelser, skjevheter i omsorgen for barn etter samlivsbrudd, samt inkluderingen av etniske minoriteter i ordninger som fremmer likestilling.

I de foreslått økte ressursene ligger muligheter for å trekke menn sterkere med i arbeidet for likestilling mellom kjønnene. Reform forventer at et nyopprettet likestillingsdirektorat integrerer mannsperspektivet i likestillingen mellom kjønnene.

Menns perspektiver i likestillingspolitikken

Reform støtter utvalgets forslag om et tiårig utviklingsprogram for likestilling. Blant målgruppene for utviklingsprogrammet ber vi Regjeringen eksplisitt innbefatte gutter og menn. I styringen og gjennomføring av utviklingsprogrammet er det også vesentlig at aktører med forsknings- og praktisk kompetanse om gutter og menns roller i likestillingen blir brukt.

Det er Reforms erfaring at kunnskap om gutter og menns kjønn mangler på en rekke områder. Selv om regjeringens nyeste handlingsplan for likestilling mellom kjønnene hadde en uttalt ambisjon om å inkludere menn og gutters perspektiv, ble dette ufullstendig gjennomført på flere områder.

I tillegg til de anførselene Reform her gjør, ber vi derfor Regjeringen vurdere hvilke strukturelle grep som kan være nødvendige for at den statlige likestillingspolitikken skal nå ulike grupper av gutter og menn.

Sivilsamfunn bør styrkes

Organisasjonene som jobber med likestilling og antidiskriminering representerer et viktig korrektiv til den offentlige likestillingspolitikken. Sivilsamfunnet bidrar med etablerte lokale strukturer, opparbeidet kunnskap om likestilling, legitimitet blant sine målgrupper og kontakter i samfunnet.

Reform ser positivt på utvalgets forslag om å styrke det sivile samfunn og det sivile samfunns uavhengighet. I denne sammenheng forventer Reform en tydeliggjørelse av rollefordelingen mellom et nytt direktorat og det sivile samfunn. Aktørene i det sivile samfunn skal være uavhengige, og en rolle som kunnskaps- og utførerfunksjon for i det statlige likestillingsarbeidet bør ikke ta for stor plass.

Reform ser positivt på opprettelse av et kontaktutvalg mellom myndigheter og likestillingsorganisasjonene. Reform vil framheve betydningen av at kontaktutvalget har en form der også gutters og menns perspektiver på likestilling mellom kjønnene kommer fram.

I sum forventer Reform en klarere rollefordeling mellom det offisielle og det sivile likestillingsarbeidet, og at gutters og menns perspektiver blir fremmet i kontaktflaten mellom disse.

Forslaget om å styrke Likestillings- og diskrimineringsombudets konvensjonstilsyn Norge må følge opp sine internasjonale forpliktelser i henhold til Rasediskrimineringskonvensjon (CERD) og Kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW). CEDAW er et viktig rammeverk for å fremme kvinners situasjon og likestilling mellom kjønnene internasjonalt. Samtidig er det viktig å være klar over at CEDAW i all hovedsak retter seg mot kvinners stilling og er lagd for å fremme kvinners situasjon i land hvor kvinners stilling står langt svakere enn i Norge. Rammeverket gir lite grunnlag for å fremme menns perspektiv i arbeidet for likestilling mellom kjønnene.

I anvendelsen av CEDAW nasjonalt har Reform sett tendenser til at konvensjonen blir brukt til å tilbakestille norsk likestillingsarbeid til en fortid uten et kjønnsperspektiv på menn. Et slikt eksempel er enkelte aktørers bruk av CEDAW for å arbeide imot Regjeringens forslag til å inkludere menn, i tillegg til kvinner og barn, i krisesenterloven. Dette oppfatter Reform som paradoksalt da menn som lever i mishandlingsforhold ofte holdes nede av forestillinger om at de "ikke er ordentlige menn". Slik sett betrakter Reform inkluderingen av menn i krisesenterloven som en forlengelse av kvinnesaken.

Det bør også utredes om Norge på eget initiativ skal levere en supplerende status på menn som partnere i likestillingsarbeidet, og at denne lovfestes. En slik årlig nasjonal gjennomgang som Likestillings- og diskrimineringsombudet også fører tilsyn med, vil kunne bidra som en viktig nasjonal og internasjonal pådriver i en forlengelse av intensjonene i CEDAW.

Reform mener at en fremtidig håndhevelse av konvensjonstilsynet bør ta utgangspunkt i en norsk likestillingskontekst der kvinner og menn ses som partnere i likestillingsarbeidet.